

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна
Кафедра міжнародних відносин, міжнародної інформації та безпеки

Комплекс навчально-методичного забезпечення

Сучасні теорії інформаційного суспільства

(назва навчальної дисципліни)

рівень вищої освіти другий (магістерський)

галузь знань 29 «Міжнародні відносини»

спеціальність 291 «Міжнародні відносини, суспільні
комунікації та регіональні студії»

освітня програма «Міжнародні комунікації»

спеціалізація

вид дисципліни обов'язкова

факультет міжнародних економічних відносин та
туристичного бізнесу

Укладач: д. іст. н, проф., Каплін О.Д.

2018 / 2019 навчальний рік

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна
Кафедра міжнародних відносин, міжнародної інформації та безпеки

“ЗАТВЕРДЖУЮ”
Проректор з науково-педагогічної
роботи

“ _____ ” _____ 20__ р.

Робоча програма навчальної дисципліни
СУЧАСНІ ТЕОРІЇ ІНФОРМАЦІЙНОГО СУСПІЛЬСТВА

(назва навчальної дисципліни)

рівень вищої освіти перший (бакалаврський)

галузь знань 05«Соціальні та поведінкові науки»

спеціальність 055 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»

освітня програма «Міжнародна інформація та міжнародні комунікації»

спеціалізація _____

вид дисципліни за вибором

факультет міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

2018 / 2019 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження вченою радою факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу
“ 28 ” серпня 2018 року, протокол № 1

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ:

д. іст. н, проф., професор кафедри міжнародних відносин, міжнародної інформації та безпеки Каплін О.Д.;

Програму схвалено на засіданні кафедри міжнародних відносин, міжнародної інформації та безпеки

Протокол від “ 28 ” серпня 2018 року № 1

Завідувач кафедри міжнародних відносин, міжнародної інформації та безпеки

(підпис) Новікова Л.В.

Програму погоджено методичною комісією факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

Протокол від “ _____ ” серпня 20__ року № _____

Голова методичної комісії факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

(підпис) Григорова-Беренда Л.І.

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни «Сучасні теорії інформаційного суспільства» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів з «Міжнародної інформації та міжнародних комунікацій» спеціальності 055 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії» і викладається на 3 курсі у 5 семестрі.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є генезис сучасних теорій інформаційного суспільства, фактори їх розвитку, специфіка, тенденції та перспективи міжнародної інформаційної діяльності.

Програма навчальної дисципліни складається з двох розділів:

1. Становлення інформаційного суспільства.

2. **Інформаційна парадигма сучасної цивілізації.** Прикладні аспекти міжнародних інформаційних відносин.

1. Опис навчальної дисципліни

1.1. Метою викладання навчальної дисципліни є опанування теоретичними аспектами інформаційного суспільства, набуття практичних навичок та методів осмислення суспільного розвитку в умовах інформаційного суспільства.

1.2. Основними завданнями вивчення навчальної дисципліни є:

- формування початкових знань з теорій інформаційного суспільства, вмінь та навичок у сфері інформаційно-аналітичної діяльності;

- дослідження особливостей розвитку теорій інформаційного суспільства, опис, узагальнення та систематизація їх генезису;

- знайомство з сучасною ситуацією створення інформаційного суспільства і вивчення національних моделей будівництва інформаційного суспільства, участь в актуальній теоретичній дискусії з проблем впливу інформатизації на соціальне життя; поглиблення знань в області вивчення впливу комп'ютерних та інформаційних технологій на різні сфери життєдіяльності суспільства, використання отриманих теоретичних знань для аналізу ситуації інформатизації суспільства;

- однією з ключових цілей курсу є вивчення соціологічної точки зору на розуміння таких соціальних феноменів як Інтернет (комп'ютерні мережі), інформаційна безпека, цифрове нерівність.

- вивчення сучасного стану і тенденцій глобальних комунікаційних процесів;

- аналіз впливу ІТ на розвиток глобального інформаційного суспільства;

- вивчення проблем міжнародного співтовариства в галузі інформації;

- вивчення стратегій і практики міжнародної інформаційної політики;

- вивчення інформаційної складової глобальної економіки, безпеки, зовнішньої політики та міжнародного права.

1.3. Кількість кредитів - 3

1.4. Загальна кількість годин - 90

1.5. Характеристика навчальної дисципліни

Нормативна	
Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання
Рік підготовки	
3-й	
Семестр	
5-й	
Лекції	
32 год.	
Семінарські заняття	
16 год.	
Самостійна робота	
27 год.	
Індивідуальні завдання	

1.6. Заплановані результати навчання

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні досягти таких результатів навчання:

Знати:

- загальні тенденції розвитку інформаційного суспільства та особливості національних моделей його становлення;
- дослідження особливостей розвитку теорій інформаційного суспільства, опис, узагальнення та систематизація їх генезису, визначати компоненти теорій: мету, сутність, причину та наслідок, тенденції, основний результат;
- основи і особливості інформаційно-аналітичної діяльності в міжнародних відносинах.

Уміти:

- орієнтуватися в сучасних теоретичних підходах до дослідження становлення інформаційного суспільства, мати уявлення про актуальні дискусії у цій галузі;
- формулювати основні завдання інформаційно-аналітичної діяльності в сучасних теоріях інформаційного суспільства;
- володіти первинними основами проведення інформаційного пошуку, аналізу змісту й аналітико-синтетичної обробки інформації.
- володіти уявленнями про функціонування інформаційно-комп'ютерних технологій та вплив комп'ютеризації, розвитку Інтернету, мультимедійних засобів на соціальну реальність;
- придбати навички дискусії з актуальних питань впливу інформатизації на еволюцію соціуму і перспектив розвитку нових інформаційних технологій.
- використовувати різні методологічні підходи для дослідження процесів інформатизації сучасного суспільства;
- аналізувати особливості і тенденції розвитку інформаційного суспільства;
- визначати й використовувати різні методи управління інформаційними потоками в міжнародних відносинах;
- досліджувати особливості міжнародної інформаційної діяльності;
- аналізувати діяльність основних суб'єктів міжнародного інформаційного середовища;
- розуміти природу та особливості міжнародних інформаційних процесів, їх виклики і ризики для людства;
- аналізувати конкретні події міжнародних інформаційних відносин та на їх підставі робити аргументовані висновки та рекомендації.

2. Тематичний план навчальної дисципліни

Розділ 1. Становлення інформаційного суспільства.

Тема 1. Інформаційне суспільство. Термінологія курсу.

«Інформаційне суспільство»: багатозначність визначення. Поняття «Суспільство» і його тлумачення. Визначення «Інформації». Інформаційні революції, технологічні революції, науково-технічна революція (НТР).

Тема 2. Поняття «інформаційне суспільство» та критерії його визначення.

Поява поняття «Інформаційне суспільство» (японська версія). Поява поняття «Інформаційне суспільство» (американська версія). Теорія постіндустріального суспільства. Деніел Белл. Основні концепції постіндустріалізму й інформаційного суспільства (загальна характеристика).

Тема 3. Фордизм, постфордизм, глобалізація.

Особливості теорії школи регулювання. Фордистський режим накопичення (1945-1973). Глобалізація. Захід фордизма. Постфордизм. Теорія Роберта Райха. Проблеми постфордизма.

Тема 4. Інформаційна епоха (Інформаціональний капіталізм): Мануель Кастельс.

М. Кастельс. Біографія, наукові ідеї і праці. Виклад теорії М. Кастельса. Безперервність або зміни? Мережеве суспільство. Мережеве підприємництво. Культурні наслідки інформаціонального капіталізму. Простір потоків. Позачасове час. Влада ідентичності. Нові форми стратифікації. Занепад робочого класу. Мерітократія? Критичний аналіз. Стійкість класу власників. Витоки інформаціонального капіталізму Зміна епох.

Розділ 2. Інформаційна парадигма сучасної цивілізації. Прикладні аспекти міжнародних інформаційних відносин.

Тема 5. Інформація і розвинений капіталізм: Герберт Шиллер.

Герберт Шиллер. Імперія. 3. Ринкові критерії. 4. Класова нерівність. 5. Корпоративний капіталізм. 6. Споживчий капіталізм.

Тема 6. Управління інформацією та маніпулятивні технології: Юрген Хабермас і концепція публічної сфери.

Аналітики - критики інформаційного суспільства. Юрген Хабермас і концепція публічної сфери

Публічна сфера і зміни в галузі інформації. Суспільна інформація. Управління за допомогою інформації.

Тема 7. Інформація, рефлексія і відстеження: Ентоні Гідденс.

Теоретична спадщина. Організація, спостереження і контроль. Парадокси сучасного суспільства

Національна держава, насильство і стеження. Від індустріального способу ведення війни до інформаційного способу. Відстеження національна оборона. Режими прав людини. Системи стеження і права громадянина. Ризики, пов'язані зі стеженням. Стеження з боку корпорацій.

Тема 8. Інформація, постмодернізм і постсучасність.

Постмодернізм як інтелектуальна течія. Постмодернізм як соціальне явище. Постмодернізм та інформація. Жан Бодріяр. Жан-Франсуа Ліотар.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	с	лаб	інд	с.р.		л	с	лаб	інд	с.р.
Розділ 1. Становлення інформаційного суспільства.												
Тема 1. Інформаційне суспільство. Термінологія курсу.	9	4	2			3						
Тема 2. Поняття «інформаційне суспільство» та критерії його визначення.	9	4	2			3						
Тема 3. Фордизм, постфордизм, глобалізація.	9	4	2			3						
Тема 4. Інформаційна епоха (Інформаціональний капіталізм): МануельКастельс.	9	4	2			3						
Разом за розділом 1	36	16	8			12						
Розділ 2. Інформаційна парадигма сучасної цивілізації. Прикладні аспекти міжнародних інформаційних відносин.												
Тема 5. Інформація і розвинений капіталізм: Герберт Шиллер.	10	4	2			4						

Назви розділів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усьог	у тому числі					усьог	у тому числі				
		л	с	лаб	інд	с.р.		л	с	лаб	інд	с.р.
Тема 6. Управління інформацією та маніпулятивні технології: Юрген Хабермас і концепція публічної сфери.	10	4	2			4						
Тема 7. Інформація, рефлексія і відстеження: Ентоні Гідденс.	10	4	2			4						
Тема 8. Інформація, постмодернізм і постсучасність.	9	4	2			3						
Разом за розділом 2	39	16	8			15						
Контрольна робота	15				15							
Усього годин	90	32	16			27						

4. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Тема 1: Інформаційне суспільство. Термінологія курсу. Питання для обговорення: 1. «Інформаційне суспільство»: багатозначність визначення. 2. Поняття «Суспільство» і його тлумачення. 3. Визначення «Інформації». 4. Інформаційні революції, технологічні революції, науково-технічна революція (НТР).	2
2.	Тема 2. Поняття «інформаційне суспільство» та критерії його визначення. Питання для обговорення: 1.Поява поняття «Інформаційне суспільство» (японська версія). 2.Поява поняття «Інформаційне суспільство» (американська версія). 3. Теорія постіндустріального суспільства. Деніел Белл. 4.Основні концепції постіндустріалізму й інформаційного суспільства (загальна характеристика).	2
3.	Тема 3. Фордизм, постфордизм, глобалізація Питання для обговорення: 1.Особливості теорії школи регулювання 2. Фордистський режим накопичення (1945-1973). 3. Глобалізація. 4.Захід фордизма. Постфордизм. 5. Теорія Роберта Райха. Проблеми постфордизма.	2
4.	Тема 4 Інформаційна епоха (Информациональный капіталізм): Мануель Кастельс.	2

	Питання для обговорення: 1. М. Кастельс. Біографія, наукові ідеї і праці. 2. Виклад теорії М. Кастельса Безперервність або зміни? Мережеве суспільство. Мережеве підприємництво. Культурні наслідки інформаціонального капіталізму. Простір потоків. Позачасове час. Влада ідентичності. Нові форми стратифікації. Занепад робочого класу. Мерітократія? Критичний аналіз. Стійкість класу власників. Витоки інформаціонального капіталізму Зміна епох.	
5.	Тема 5. Інформація і розвинений капіталізм: Герберт Шиллер. Питання для обговорення: 1. Герберт Шиллер. 2. Транснаціональна імперія. 3. Ринкові критерії. 4. Класова нерівність. 5. Корпоративний капіталізм. 6. Споживчий капіталізм.	2
6.	Тема 6. Управління інформацією та маніпулятивні технології: Юрген Хабермас і концепція публічної сфери Питання для обговорення: 1. Аналітики - критики інформаційного суспільства. Юрген Хабермас і концепція публічної сфери 2. Публічна сфера і зміни в галузі інформації 3. Суспільна інформація. 4. Управління за допомогою інформації.	2
7.	Тема 7. Інформація, рефлексія і відстеження: Ентоні Гідденс Питання для обговорення: 1. Теоретична спадщина 2. Організація, спостереження і контроль 3. Парадокси сучасного суспільства 4. Національна держава, насильство і стеження. 5. Від індустріального способу ведення війни до інформаційного способу. Відстеження національна оборона 6. Режими прав людини. Системи стеження і права громадянина. Ризики, пов'язані зі стеженням. Стеження з боку корпорацій	2
8.	Тема 8 Інформація, постмодернізм і постсучасність. Питання для обговорення: 1. Постмодернізм як інтелектуальна течія. 2. Постмодернізм як соціальне явище. 3. Постмодернізм та Інформація . 4. Жан Бодріяр. Жан-Франсуа Ліотар.	2
	Разом	40

5. Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Види, зміст самостійної роботи	Кількість годин	Форма контролю
1.	Тема 1. Інформаційне суспільство. Термінологія курсу.	3	усне опитування
2.	Тема 2. Поняття «інформаційне суспільство» та критерії його визначення.	3	усне опитування

3.	Тема 3. Фордизм, постфордизм, глобалізація	3	усне опитування
4.	Тема 4. Інформаційна епоха (Інформаціональний капіталізм): Мануель Кастельс.	3	усне опитування
5.	Тема 5. Інформація і розвинений капіталізм: Герберт Шиллер.	4	усне опитування
6.	Тема 6. Управління інформацією та маніпулятивні технології: Юрген Хабермас і концепція публічної сфери.	4	усне опитування
7.	Тема 7. Інформація, рефлексія і відстеження: Ентоні Гідденс.	4	усне опитування
8.	Тема 8. Інформація, постмодернізм і постсучасність.	3	усне опитування
Разом		27	

6. Індивідуальні завдання

Навчальним планом передбачено виконання контрольної роботи, що виконується під час самостійної роботи. Контрольна робота являє собою індивідуальне завдання, яке передбачає самостійне виконання студентом певної практичної роботи на основі засвоєного теоретичного матеріалу.

Контрольна робота виконується кожним студентом протягом семестру і представляється викладачу до початку залікової сесії.

Загальні вимоги: контрольна робота має містити титульну сторінку, зміст, вступ, основну частину, висновки і список використаних джерел. Загальний обсяг – 15-20 сторінок. Текст набирається через 1,5 інтервал на стандартних аркушах формату А4. Поля: з лівого боку – 25 мм, з правого – 15 мм, зверху – 15 мм, знизу – 15 мм. Абзацний відступ повинен бути скрізь однаковий – 10 мм. Друкування тексту проводиться на одній стороні аркушу. Шрифт – TimesNewRoman, розмір – 14 пт. Сторінки повинні бути пронумеровані в правому нижньому куті аркуша.

Тематика контрольних робіт:

1. «Інформаційне суспільство»: багатозначність визначення.
2. Поняття «суспільство» і його тлумачення.
3. Визначення «Інформації».
4. Інформаційні революції, технологічні революції, науково-технічна революція (НТР).
5. Поява поняття «Інформаційне суспільство» (японська версія).
6. Поява поняття «Інформаційне суспільство» (американська версія).
7. Теорія постіндустріального суспільства. Деніел Белл.
8. Основні концепції постіндустріалізму й інформаційного суспільства (загальна характеристика).
9. Особливості теорії школи регулювання.
10. Фордистський режим накопичення (1945-1973).
11. Глобалізація.
12. Захід фордизма. Постфордизм.
13. Теорія Роберта Райха. Проблеми постфордизма.
14. М. Кастельс. Біографія, наукові ідеї і праці.
15. Виклад теорії М. Кастельса (Мережеве суспільство. Мережеве підприємництво).
Виклад теорії М. Кастельса (Культурні наслідки інформаціонального капіталізму).
Виклад теорії М. Кастельса (Простір потоків. Позачасове час. Влада ідентичності).
16. Виклад теорії М. Кастельса (Нові форми стратифікації. Занепад робочого класу. Мерітократія? Критичний аналіз. Стійкість класу власників. Витоки інформаціонального капіталізму. Зміна епох).
17. Інформація і розвинений капіталізм: Герберт Шиллер.
18. Герберт Шиллер (Транснаціональна імперія. Ринкові критерії).
19. Герберт Шиллер (Класова нерівність. Корпоративний капіталізм. Споживчий капіталізм).

20. Аналітики - критики інформаційного суспільства. Юрген Хабермас і концепція публічноїсфери. Публічна сфера і зміни в галузі інформації.
21. Юрген Хабермас (Суспільна інформація. Управління за допомогою інформації).
22. Ентоні Гідденс. Теоретична спадщина
23. Ентоні Гідденс. Організація, спостереження і контроль. Парадокси сучасного суспільства. Національна держава, насильство і стеження.
24. Ентоні Гідденс. Від індустріального способу ведення війни до інформаційного способу. Від стеження національна оборона
25. Ентоні Гідденс. Режими прав людини. Системи стеження і права громадянина. Ризики, пов'язані зі стеженням. Стеження з боку корпорацій
26. Постмодернізм як інтелектуальна течія.
27. Постмодернізм як соціальне явище.
28. Постмодернізм та інформація.
29. Жан Бодріяр.

7. Методи контролю

При вивченні дисципліни застосовується поточний та підсумковий семестровий форми контролю. Також, передбачено обов'язковий контроль засвоєння навчального матеріалу дисципліни, віднесеного на самостійну роботу.

Поточний контроль (засвоєння окремих тем) проводиться у формі усного опитування або письмового експрес-контролю на лекціях та семінарських заняттях, у формі виступів студентів з доповідями при обговоренні навчальних питань на семінарських заняттях.

Виконання контрольної роботи, яка передбачена навчальним планом і виконується протягом семестру під час самостійної роботи, є формою контролю засвоєння навчального матеріалу дисципліни, віднесеного на самостійну роботу.

Підсумковий семестровий контроль з дисципліни є обов'язковою формою контролю навчальних досягнень студента. Він проводиться у письмовій формі у вигляді семестрового екзамену (за чотирирівневою шкалою оцінювання). Терміни проведення підсумкового семестрового контролю встановлюються графіком навчального процесу, а обсяг навчального матеріалу, який виноситься на підсумковий семестровий контроль, визначається робочою програмою дисципліни.

Сумарна кількість рейтингових балів за вивчення дисципліни за семестр розраховується як сума балів, отриманих за результатами поточного контролю, балів, отриманих за виконання контрольної роботи, та балів, отриманих за результатами підсумкового семестрового контролю. Максимальна сума балів за семестр складає 100 балів.

8. Схема нарахування балів

Поточний контроль, самостійна робота, індивідуальні завдання											Залік	Сума
Розділ 1				Розділ 2				КР	ІЗ	Разом		
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8					
6	6	6	6	6	6	6	6	12	-	60	40	100

T1-T8 – теми розділів;

КР – контрольна робота, передбачена навчальним планом;

ІЗ – індивідуальне завдання.

Критеріями оцінювання знань за поточний контроль є успішність освоєння знань та набутих навичок на лекціях та семінарських заняттях, що включає систематичність їх відвідування, здатність студента засвоювати категорійний апарат, навички узагальненого мислення, логічність та повноту викладання навчального матеріалу, навички творчо підходити до вирішення поставлених завдань, активність роботи на семінарських заняттях, рівень знань за

результатами опитування на семінарських заняттях, самостійне опрацювання тем у цілому чи окремих питань.

Контроль засвоєння навчального матеріалу дисципліни, віднесеного на самостійну роботу у формі виконання контрольної роботи, здійснюється шляхом її приймання.

Схема нарахування балів за контрольну роботу, яка виконується протягом семестру під час самостійної роботи:

- 10-12 балів – зміст контрольної роботи відповідає темі і розкриває її повною мірою, структура роботи та її оформлення повністю відповідають встановленим вимогам;

- 7-9 балів – зміст контрольної роботи відповідає темі і розкриває її значною мірою, структура роботи та її оформлення відповідають встановленим вимогам;

- 4-6 балів - зміст контрольної роботи відповідає темі, але розкриває її частково, структура роботи та її оформлення значною мірою відповідають встановленим вимогам;

- 0-3 балів - зміст контрольної роботи не відповідає темі і не розкриває її сутності, структура роботи та її оформлення не відповідають встановленим вимогам.

Підсумковий семестровий контроль з дисципліни проводиться за екзаменаційними білетами. Кожен з білетів містить 2 теоретичні питання. Максимальна кількість балів, яка може бути нарахована за одне теоретичне питання, дорівнює 20 балам.

Схема нарахування балів за одне теоретичне питання екзаменаційного білету:

- 16-20 балів - студент цілком і всебічно розкрив сутність питання, вільно оперує поняттями і термінологією, демонструє глибокі знання джерел, має власну точку зору стосовно відповідних питань і може аргументовано її доводити;

- 11-15 балів - студент розкрив сутність питання, вільно оперує поняттями і термінологією, але спостерігаються деякі упущення при відповідях на питання та неточні обґрунтування;

- 6-10 балів - студент розкрив питання у загальних рисах, розуміє їхню сутність, намагається робити висновки, але слабо орієнтується в джерелах, припускається помилок, матеріал викладає нелогічно;

- 0-5 балів - студент не розкрив питання навіть у загальних рисах, не розуміє його сутності, не орієнтується в джерелах, припускається грубих помилок, матеріал викладає нелогічно.

Набрана кількість рейтингових балів є основою для оцінки за національною шкалою. Шкала оцінювання наведена нижче.

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка	
	для чотирирівневої шкали оцінювання	для дворівневої шкали оцінювання
90–100	відмінно	зараховано
70-89	добре	зараховано
50-69	задовільно	зараховано
1-49	незадовільно	не зараховано

9. Рекомендована література

Основна література

- Окинавская Хартия Глобального Информационного Общества. (<http://www.iis.ru/events/okinawa/charter.ru>)
- Алексеева И.Ю. Возникновение идеологии информационного общества [Электронный ресурс]. – 1998. – Режим доступа: <http://www.iis.ru/events/19981130/alexeeva.ru.html>
- Варенко В.М. Інформаційно-аналітична діяльність / В. М. Варенко. – К.: Талком, 2014. – 416 с.
- Вступ до інформаційної культури та інформаційного права [Текст]: монографія / Цимбалюк В.С., Брижко В.М., Калюжний Р.А., Швець М.Я. та ін. – К.: ІВА, 2003. – 240 с.

5. Дятлов С. А. Принципи інформаційного суспільства / С. А. Дятлов. // Інформаційне суспільство. – 2000. – №2. – С. 77–85.
6. Інформаційна політика: Навч. посіб. для студентів ВНЗ, аспірантів, викладачів. – 2-ге вид., стер. / Почепцов Г.Г., Чукут С.А. –К., 2008. –663с.
7. Інформаційне суспільство: Дефініції / В. Брижко, В. Цимбалюк та ін.; За ред. М. Швеця, Р. Калюжного. – К: “Інтеграл”, 2002. – 220 с.
8. Кастельс, М. Галактика Інтернет: Размышления об Интернете, бизнесе и обществе. – Екатеринбург, 2004.
9. Макаренко Є.А. Міжнародні інформаційні відносини. – К.: Наша культура і наука, 2002.
10. Мелюхин И.С. Информационное общество: истоки, проблемы, тенденции развития. – М., 1999.
11. Міжнародна інформація: терміни і коментарі [Текст]: навч. посіб. / Є. А. Макаренко [та ін.]; Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. – Київ : Центр вільної преси, 2016. – 518 с.
12. Миров В. В. Постиндустриальное общество. Теории постиндустриализма и информатизма [Электронный ресурс]. Режим доступа: http://society.polbu.ru/mironov_philosophy/ch121_ii.html
13. Лашенов А. Н. Теории современного общества [Электронный ресурс] / А. Н. Лашенов // 2006 – Режим доступа: <http://www.old.jourssa.ru/2006/4/2aLashenov.pdf>.
14. Уэбстер Ф. Теории информационного общества / Фрэнк Уэбстер [Пер. с англ. М. В. Арапова, Н. В. Малахиной; Под. ред. Е. Л. Вартановой]. – М.: Аспект Пресс, 2004. – 400 с.
15. Чернов А. А. Становление глобального информационного общества: проблемы и перспективы / А. А. Чернов. – М.: Издательско-торговая корпорация «Дашков и К°», 2003. – 232 с.
16. Чугунов А.В. Развитие информационного общества: теории, концепции и программы. – СПб.: СПбГУ, 2007. – 98 с.
17. Щербина В. М. Образи інформаційного суспільства: соціологічний вимір / Віктор Миколайович Щербина. – Київ: Інститут соціальних та культурних зв'язків ім. Святоїкнягині Ольги, 2005. – 248 с.

Допоміжна література

1. Бек У. Что такое глобализация? / Пер. с нем. – М.: Прогресс-Традиция, 2001.
2. Белл Д. Грядущее постиндустриальное общество. Опыт социального прогнозирования / Белл Д. [пер. с англ.]. – М.: Academia, 2004. – 788 с.
3. Бодрийяр Ж. Симулякри і симуляція / Жан Бодрийяр [Пер. з фр. В. Ховхун]. – К.: Вид-во Соломії Павличко "Основи", 2004. – 230 с.
4. Валлерстайн И. Миров-системный анализ [Электронный ресурс] / Иммануил Валлерстайн. – 1998. – Режим доступа: <http://www.nsu.ru/filf/rpha/papers/geoecon/waller.htm#topic1>.
5. Гэлбрейт Д. Новое индустриальное общество. Избранное / Джон Кеннет Гэлбрейт. – М.: Эксмо, 2008. – 1200 с.
6. Кастельс М. Информационная эпоха: экономика, общество, культура [Электронный ресурс] / Мануель Кастельс // ГУ ВШЭ. – 2000. – Режим доступа: <http://sbiblio.com/biblio/download.aspx?id=3064>.
7. Кутуев П. В. Концепції розвитку та модернізації в соціологічному дискурсі: еволюція дослідницьких програм / Павло Володимирович Кутуєв. – К.: Сталь, 2005. – 500 с.
8. Лайон Д. Інформаційне суспільство: проблеми та ілюзії. Інформація, ідеологія та утопія / Девід Лайон // Сучасна зарубіжна соціальна філософія: Хрестоматія / Девід Лайон. – К.: Либідь, 1996. – С. 362–380.
9. Лиотар Ж.-Ф. Состояние постмодерна [Электронный ресурс] / Жан Франсуа Лиотар // АЛТЕЙЯ. – 1998. – Режим доступа: http://royallib.com/get/doc/liotar_ganfransua/sostoyanie_postmoderna.zip
10. Тоффлер Э. Третья волна [Электронный ресурс] / Элвин Тоффлер // АСТ. – 1999. – Режим доступа: http://royallib.com/get/doc/toffler_elvin/tretya_volna.zip.
11. Тоффлер Э. Шок будущего [Электронный ресурс] / Элвин Тоффлер [Пер. с англ.] // АСТ. – 2002. – Режим доступа: <http://socioline.ru/sites/default/modules/pubdlnet/pubdlnet.php?file=http://socioline.ru/files/5/52/futuroshock.doc.zip&nid=1005>.
12. Трапскотт Д. Электронно-цифровое общество. – Киев, М., 1999. – 408 с.

13. Шевчук О. Б. E-Ukraine. Інформаційне суспільство: бути чи не бути? [Електронний ресурс] / О. Б. Шевчук, О. П. Голобуцький // Атлант UMS. – 2001. – Режим доступу до ресурсу: <http://www.eukraine.biz/ukraine1.html>. 107
14. Щербина В. М. Концепти інформаційного суспільства у теоретичній соціології / Віктор Миколайович Щербина. // Соціальні технології: Актуальні проблеми теорії та практики. – 2010. – №47. – С. 63–74.
15. Эриксен Т.Х. Тирания момента. Время в эпоху информации. – М., 2003. – 208 с.
16. Drucker P. Post-capitalistsociety / Peter F. Drucker. – NewYork: Routledge, 2011. – 216 p.
17. Masuda Y. TheInformationSocietyas Post-Industrial Society / Y. Masuda. – Washington, D.C.: WorldFutureSociety, 1981. – 234 p.
18. Webster F. Theories of the Information Society. SecondEdition. London, NewYork. - 2002.

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна
Кафедра міжнародних відносин, міжнародної інформації та безпеки

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор з науково-педагогічної
роботи

“ _____ ” _____ 20__ р.

**Плани семінарських занять, завдання для самостійної роботи
з курсу**

«Сучасні теорії інформаційного суспільства»

(назва навчальної дисципліни)

рівень вищої освіти другий (магістерський)

галузь знань 29 «Міжнародні відносини»

спеціальність 291 «Міжнародні відносини, суспільні
комунікації та регіональні студії»

освітня програма «Міжнародні комунікації»

спеціалізація

вид дисципліни обов'язкова

факультет міжнародних економічних відносин та
туристичного бізнесу

2018 / 2019 навчальний рік

Плани семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
9.	Тема 1: Інформаційне суспільство. Термінологія курсу. Питання для обговорення: 1. «Інформаційне суспільство»: багатозначність визначення. 2. Поняття «Суспільство» і його тлумачення. 3. Визначення «Інформації». 4. Інформаційні революції, технологічні революції, науково-технічна революція (НТР).	2
10.	Тема 2. Поняття «інформаційне суспільство» та критерії його визначення. Питання для обговорення: 1. Поява поняття «Інформаційне суспільство» (японська версія). 2. Поява поняття «Інформаційне суспільство» (американська версія). 3. Теорія постіндустріального суспільства. Деніел Белл. 4. Основні концепції постіндустріалізму й інформаційного суспільства (загальна характеристика).	2
11.	Тема 3. Фордизм, постфордизм, глобалізація Питання для обговорення: 1. Особливості теорії школи регулювання 2. Фордистський режим накопичення (1945-1973). 3. Глобалізація. 4. Захід фордизма. Постфордизм. 5. Теорія Роберта Райха. Проблеми постфордизма.	2
12.	Тема 4 Інформаційна епоха (Информациональный капіталізм): Мануель Кастельс. Питання для обговорення: 1. М. Кастельс. Біографія, наукові ідеї і праці. 2. Виклад теорії М. Кастельса Безперервність або зміни? Мережеве суспільство. Мережеве підприємництво. Культурні наслідки інформаційного капіталізму. Простір потоків. Позачасове час. Влада ідентичності. Нові форми стратифікації. Занепад робочого класу. Мерітократія? Критичний аналіз. Стійкість класу власників. Витоки інформаційного капіталізму Зміна епох.	2
13.	Тема 5. Інформація і розвинений капіталізм: Герберт Шиллер. Питання для обговорення: 1. Герберт Шиллер. 2. Транснаціональна імперія. 3. Ринкові критерії. 4. Класова нерівність. 5. Корпоративний капіталізм. 6. Споживчий капіталізм.	2
14.	Тема 6. Управління інформацією та маніпулятивні технології: Юрген Хабермас і концепція публічної сфери Питання для обговорення: 1. Аналітики - критики інформаційного суспільства. Юрген	2

	Хабермас і концепція публічної сфери 2. Публічна сфера і зміни в галузі інформації 3. Суспільна інформація. 4. Управління за допомогою інформації.	
15.	Тема 7. Інформація, рефлексія і відстеження: Ентоні Гідденс Питання для обговорення: 1. Теоретична спадщина 2. Організація, спостереження і контроль 3. Парадокси сучасного суспільства 4. Національна держава, насильство і стеження. 5. Від індустріального способу ведення війни до інформаційного способу. Відстеження національна оборона 6. Режими прав людини. Системи стеження і права громадянина. Ризики, пов'язані зі стеженням. Стеження з боку корпорацій	2
16.	Тема 8 Інформація, постмодернізм і постсучасність. Питання для обговорення: 1. Постмодернізм як інтелектуальна течія. 2. Постмодернізм як соціальне явище. 3. Постмодернізм та Інформація . 4. Жан Бодріяр. Жан-Франсуа Ліотар.	2
	Разом	40

Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Види, зміст самостійної роботи	Кількість годин	Форма контролю
9.	Тема 1. Інформаційне суспільство. Термінологія курсу.	3	усне опитування
10.	Тема 2. Поняття «інформаційне суспільство» та критерії його визначення.	3	усне опитування
11.	Тема 3. Фордизм, постфордизм, глобалізація	3	усне опитування
12.	Тема 4. Інформаційна епоха (Інформаціональний капіталізм): Мануель Кастельс.	3	усне опитування
13.	Тема 5. Інформація і розвинений капіталізм: Герберт Шиллер.	4	усне опитування
14.	Тема 6. Управління інформацією та маніпулятивні технології: Юрген Хабермас і концепція публічної сфери.	4	усне опитування
15.	Тема 7. Інформація, рефлексія і відстеження: Ентоні Гідденс.	4	усне опитування
16.	Тема 8. Інформація, постмодернізм і постсучасність.	3	усне опитування
	Разом	27	

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна
Кафедра міжнародних відносин, міжнародної інформації та безпеки

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор з науково-педагогічної
роботи

“ _____ ” _____ 20__ р.

**Питання для поточного та підсумкового контролю
з курсу**

«Сучасні теорії інформаційного суспільства»

(назва навчальної дисципліни)

рівень вищої освіти другий (магістерський)

галузь знань 29 «Міжнародні відносини»

спеціальність 291 «Міжнародні відносини, суспільні
комунікації та регіональні студії»

освітня програма «Міжнародні комунікації»

спеціалізація

вид дисципліни обо́в'язкова

факультет міжнародних економічних відносин та
туристичного бізнесу

2018 / 2019 навчальний рік

Тематика для поточного контролю.

Тематика контрольних робіт:

1. «Інформаційне суспільство»: багатозначність визначення.
2. Поняття «суспільство» і його тлумачення.
3. Визначення «Інформації».
4. Інформаційні революції, технологічні революції, науково-технічна революція (НТР).
5. Поява поняття «Інформаційне суспільство» (японська версія).
6. Поява поняття «Інформаційне суспільство» (американська версія).
7. Теорія постіндустріального суспільства. Деніел Белл.
8. Основні концепції постіндустріалізму й інформаційного суспільства (загальна характеристика).
9. Особливості теорії школи регулювання.
10. Фордистський режим накопичення (1945-1973).
11. Глобалізація.
12. Захід фордизма. Постфордизм.
13. Теорія Роберта Райха. Проблеми постфордизма.
14. М. Кастельс. Біографія, наукові ідеї і праці.
15. Виклад теорії М. Кастельса (Мережеве суспільство. Мережеве підприємництво).
Виклад теорії М. Кастельса (Культурні наслідки інформаціонального капіталізму).
Виклад теорії М. Кастельса (Простір потоків. Позачасове час. Влада ідентичності).
16. Виклад теорії М. Кастельса (Нові форми стратифікації. Занепад робочого класу. Мерітократія? Критичний аналіз. Стійкість класу власників. Витоки інформаціонального капіталізму. Зміна епох).
17. Інформація і розвинений капіталізм: Герберт Шиллер.
18. Герберт Шиллер (Транснаціональна імперія. Ринкові критерії).
19. Герберт Шиллер (Класова нерівність. Корпоративний капіталізм. Споживчий капіталізм).
20. Аналітики - критики інформаційного суспільства. Юрген Хабермас і концепція публічної сфери. Публічна сфера і зміни в галузі інформації.
21. Юрген Хабермас (Суспільна інформація. Управління за допомогою інформації).
22. Ентоні Гідденс. Теоретична спадщина
23. Ентоні Гідденс. Організація, спостереження і контроль. Парадокси сучасного суспільства. Національна держава, насильство і стеження.
24. Ентоні Гідденс. Від індустріального способу ведення війни до інформаційного способу. Від стеження національна оборона
25. Ентоні Гідденс. Режими прав людини. Системи стеження і права громадянина. Ризики, пов'язані зі стеженням. Стеження з боку корпорацій
26. Постмодернізм як інтелектуальна течія.
27. Постмодернізм як соціальне явище.
28. Постмодернізм та інформація.
29. Жан Бодріяр.

Питання на залік

«Інформаційне суспільство»: багатозначність визначення.
Поняття «суспільство» і його тлумачення.
Визначення «Інформації».
Інформаційні революції, технологічні революції, науково-технічна революція (НТР).
Поява поняття «Інформаційне суспільство» (японська версія).
Поява поняття «Інформаційне суспільство» (американська версія).
Теорія постіндустріального суспільства. Деніел Белл.

Основні концепції постіндустріалізму й інформаційного суспільства (загальна характеристика).
Особливості теорії школи регулювання.
Фордистський режим накопичення (1945-1973).
Глобалізація.
Захід фордизма. Постфордизм.
Теорія Роберта Райха. Проблеми постфордизма.
М. Кастельс. Біографія, наукові ідеї і праці.
Виклад теорії М. Кастельса (Мережеве суспільство. Мережеве підприємництво). Виклад теорії
М. Кастельса (Культурні наслідки інформаціонального капіталізму. Виклад теорії М.
Кастельса (Простір потоків. Позачасове час. Влада ідентичності).
Виклад теорії М. Кастельса (Нові форми стратифікації. Занепад робочого класу. Мерітократія?
Критичний аналіз. Інформаціональний працю в історичному розвитку. Стійкість класу
власників. Витоки інформаціонального капіталізму Зміна епох).
Інформація і розвинений капіталізм: Герберт Шиллер.
Герберт Шиллер (Транснаціональна імперія. Ринкові критерії).
Герберт Шиллер (Класова нерівність. Корпоративний капіталізм. Споживчий капіталізм).
Аналітики - критики інформаційного суспільства. Юрген Хабермас і концепція публічної
сфери. Публічна сфера і зміни в галузі інформації.
Юрген Хабермас (Суспільна інформація. Управління за допомогою інформації).
Ентоні Гідденс. Теоретична спадщина
Ентоні Гідденс. Організація, спостереження і контроль. Парадокси сучасного суспільства.
Національна держава, насильство і стеження.
Ентоні Гідденс. Від індустріального способу ведення війни до інформаційного способу.
Відстеження національна оборона
Ентоні Гідденс. Режими прав людини. Системи стеження і права громадянина. Ризики,
пов'язані зі стеженням. Стеження з боку корпорацій
Постмодернізм як інтелектуальна течія.
Постмодернізм як соціальне явище.
Постмодернізм та інформація.
Жан Бодріяр.
Жан-Франсуа Ліотар.